

5. Мухамедьяров, А.М. , Диваева Э.А. Региональная инновационная система: развитие, функционирование, оценка, эффективность/А.М. Мухамедьяров, Э.А. Диваева.- Уфа: АН РБ, Гилем, 2010.

Andrzej Pietrych, doktor nauk prawnych
Rektor/straszny wykładowca
Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych
Otwock/Polska
rektor@wspins.edu.pl

INNOWACYJNE PRZEDSIĘBIORSTWA – MOTOREM ROZWOJU GOSPODARCZEGO KRAJU

Politycy ugrupowań rządzących w wielu państwach stosują podobną taktykę. Z wielką łatwością mówią o kryzysach, o problemach ekonomicznych i społecznych u innych. Swoje problemy starają się ukrywać. Podobnie w Polsce, ostatnio mówiło się o kryzysie w USA, Rosji, Grecji, Hiszpanii, we Włoszech, a obecnie na Cyprze. Bardzo ciężko natomiast doszukać się rzetelnej analizy sytuacji ekonomicznej własnego kraju. Głosy opozycji są wyciszane. Co znamienne, to również środowiska naukowe są wyciszone, jakby nie chciały się narażać rządzącym. Najlepszym barometrem sytuacji ekonomicznej w kraju, jest stopa bezrobocia. Jak widzimy ta stopa bezrobocia w wielu europejskich krajach z roku na rok rośnie. Nawet takie potęgi gospodarcze jak Niemcy z miesiąca na miesiąc odnotowują wzrost bezrobocia. W marcu br. w porównaniu z lutym wzrosło ono w skali kraju, aż o 13 tys.¹ Innym wskaźnikiem, na podstawie, którego, można zaobserwować poziom dobrobytu jest popyt na określone dobra. Według wszelkich prognoz w 2013 roku Polacy kupią 255 tys. nowych aut. Polski rynek ma potencjał, a mimo to wciąż znajdujemy się w ogonie Europy, jeśli chodzi o sprzedaż nowych samochodów. Współczynnik chłonności rynku – jak informuje Wojciech Drzewiecki, prezes Instytutu Samar – stawia Polskę na 23 miejscu w Unii Europejskiej². Dlaczego tak się dzieje? Właśnie dlatego, że panujący kryzys sprawia, że samochody zachodnich marek są za drogie dla przeciętnego polaka. Właśnie w czasach kryzysowych szczególnie doskwiera brak rodzimej produkcji. W dawnych latach krajowa produkcja taniego «Malucha», czy nieco droższego «Poloneza» zaspokajała 80% rynku.

Problem wielu państw sprowadza się do jednego – to niedostatek zainteresowania polityków egzystencjalnymi problemami kraju i społeczeństwa, nadmiernie zaangażowanych w utrzymanie się przy władzy. W ten sposób pozwalają wielkim korporacjom i monopolom sterować procesami gospodarczymi według własnego scenariusza. Na słabość instytucji, jaką jest państwo zwraca uwagę coraz głośniejsze wielu naukowców, według których – «Zjawiskiem, które znakomicie utrudnia poprawne funkcjonowanie i systemu politycznego, i systemu gospodarczego jest jawne publiczne łamanie standardów konstytucyjnych podziałów między władzą ustawodawczą i władzą wykonawczą, co ma miejsce na każdym kroku i stało się wręcz zwyczajem na wszystkich szczeblach władzy, w tym nawet na poziomie wielu gmin. W takich warunkach nawet nie wywołuje reakcji mediów amoralność faktu, że premier, jako lider partii rządzącej wyznacza de facto marszałka Sejmu, a liderzy pozostałych partii wicemarszałków. Zwyczaj ten został skwapliwie zaakceptowany przez wszystkie bez wyjątku koalicje polityczne, a jest typowym przykładem dominacji władzy wykonawczej wobec władzy ustawodawczej. Temu towarzyszą podobne działania wobec władzy sądowniczej. Zasady monteskiuszowskiego rozdziału triady władz, gdzieś się tułają w studenckich podręcznikach, ale nawet profesorowie konstytucjoniści nie mają już odwagi wytknąć anormalności tej sytuacji³.

Analiza wrażliwości polskiej gospodarki wskazuje na kilka krytycznych obszarów. Na pewno trzeba uporządkować finanse publiczne, na pewno trzeba zwiększyć produkcję, powstrzymać bezrobocie, stymulować powstawanie nowych miejsc pracy, zreformować: kosztowną administrację oraz system zabezpieczenia społecznego.

W środowisku polskich ekonomistów coraz powszechniejsze staje się przekonanie, że niemal do końca wyczerpał swoje możliwości model rozwoju gospodarczego i budowania międzynarodowej konkurencyjności naszego kraju, który realizowany był w minionych dwóch dziesięcioleciach. W pewnym uproszczeniu model ten opierał się na przedsięwzięciach, do których inwestorzy z wyżej rozwiniętych krajów wnosili kapitał, technologię i własne doświadczenia w zakresie zarządzania, a strona polska – tereny inwestycyjne, niektóre surowce i półfabrykaty oraz przede wszystkim dobrze wykształconą i relatywnie tanią siłę roboczą. Połączenie tych dwóch komponentów sprawiało, że zmontowane w Polsce samochody, lodówki i meble, jakością i ceną skutecznie konkurowały na rynku europejskim oraz globalnym i bez większego trudu znajdowały na nich popyt. Pozwoliło to na znaczący wzrost eksportu, a także na zdynamizowanie całej gospodarki i podniesienie poziomu życia społeczeństwa. Natomiast słabością takiego modelu budowania konkurencyjności polskiej gospodarki było uzależnienie od dostarczanych z zewnątrz nowych wzorów produktów i pomysłów biznesowych, ograniczenie możliwości pomnażania krajowego kapitału (tym bardziej, że słabnąca koniunktura światowa zmniejszała skłonność zagranicznych podmiotów do reinwestowania zysków w Polsce), a także ryzyko nieoczekiwanego przeniesienia produkcji do kolejnego kraju⁴.

Kraj, którego gospodarka swój dalszy rozwój opiera na importowanej technologii dysponuje ograniczonymi perspektywami umacniania międzynarodowej konkurencyjności. Kraje prawdziwie konkurencyjne to te, których gospodarki samodzielnie są źródłem innowacyjnych rozwiązań, odnotowują wysoką liczbę patentów, stwarzają warunki pozwalające rodzimym małym firmom rozrastać się do rozmiarów globalnych potentatów.

Tylko stworzenie gospodarki prawdziwie konkurencyjnej w wymiarze międzynarodowym daje szansę do rozwoju kraju. Tylko eksport nowoczesnych towarów spowoduje dynamiczny wzrost firm, które te towary będą wytwarzać i jednocześnie wciąż

poszukiwać kolejnych, innowacyjnych rozwiązań. Powstaje pytanie, jakie czynniki mogą temu sprzyjać lub przeszkadzać. Na pewno problem tkwi w systemie kształcenia. Zamiast przekazywania samej wiedzy, trzeba przede wszystkim pracować nad rozwijaniem umiejętności analitycznych, opanowaniem sztuki poszukiwania informacji i sporządzania projektów. Jeśli nawet młody człowiek zakłada własne przedsiębiorstwo, to często towarzyszą temu mocno ograniczone aspiracje. Biznes prowadzony jest z myślą o pozyskaniu środków wystarczających na zaspokojenie godziwego bytu rodzinie, ale bez ambicji podbicia rynku krajowego, europejskiego czy nawet światowego. Myślę, że nie tylko polskich przedsiębiorców cechuje bardzo niski poziom kapitału społecznego, a więc niezbędnego w zbiorowości poczucia zaufania, tolerancji, godzenia własnego interesu z troską o dobro wspólne, wiary w strategię win-win (strategie umożliwiające partycypację w sukcesie wszystkim uczestnikom gospodarczych przedsięwzięć). To kapitał społeczny odpowiada za wyniki rywalizacji między dużymi grupami – mieszkańcami poszczególnych miast i regionów, narodami, całymi gospodarkami. Gdy poziom kapitału społecznego jest niski, przedsiębiorcy obawiają się nieuczciwych zagrań ze strony partnerów w biznesie, a jednocześnie odczuwają lęk przed opresją ze strony machiny urzędniczej. W takich warunkach powstanie firm wielkich i zdolnych do konkutowania na rynku globalnym jest bardzo utrudnione.

Zapewnienie konkurencyjności przedsiębiorstwa wymaga ciągłego ponoszenia nakładów na badania i rozwój (B+R). Nakłady te mogą pochodzić ze środków własnych przedsiębiorstwa, ale najambitniejsze i najtrudniejsze projekty rozwojowe wymagają często zewnętrznego zasilania finansowego. W bogatych krajach o głębokim rynku kapitałowym działa ogromna liczba funduszy, które zarządzają prywatnym kapitałem podwyższonego ryzyka (venture capital) i wręcz szukają możliwości zaangażowania się w takie przedsięwzięcia. Fundusze te dysponują jednocześnie niezbędnymi umiejętnościami i doświadczeniem pozwalającymi na trafną ocenę kosztów i efektów tych przedsięwzięć.

Badania i rozwój wymagają stworzenia w przedsiębiorstwach własnego zaplecza naukowo-badawczego lub nawiązanie ścisłej współpracy z centrami akademickimi. Potrzeba współdziałania sfery produkcyjnej i ośrodków badawczych jest konieczna i może znacząco podnieść innowacyjność przedsiębiorstwa.

W Polsce jednak nadal za mało jest dużych firm produkcyjnych, z których państwo i jego obywatele mogą czerpać dochody, które dają najwięcej miejsc pracy. Nie liczy się, co ja mogę wyprodukować dla siebie tylko, co mogę dla innych, bo wszystkiego, co jest mi potrzebne i tak nie wyprodukuję, więc muszę kupić, a żeby kupić to muszę najpierw sprzedać, żeby mieć, za co kupić. Im więcej sprzedam to tym lepiej, bo mogę więcej kupić. Jeśli mi tak dużo nie potrzeba, a została mi nadwyżka pieniędzy, to mogę z nimi robić, co chce, inwestować, lokować, przeznaczać na lexusy, odpoczynek, naukę, pasję, kulturę i etc. Podobnie sprawa wygląda w przypadku państwa, który jest samodzielnym podmiotem na arenie międzynarodowej i musi się zachowywać podobnie jak pojedynczy obywatel, sprzedawać, kupować, inwestować, etc. Tymczasem wśród dwudziestu największych przedsiębiorstw w Polsce tylko dwa należą do branży produkcyjnej (motoryzacja) i dają zatrudnienie dla ok. 2500 ludzi. Na czele jednak znajduje się 9 przedsiębiorstw (branża paliwowa i energetyczna), 3 (branża wydobywcza), 3 (handel hurtowy i dystrybucja) oraz po jednym (telekomunikacja, transport i hutnictwo). Dla przykładu w Niemczech czołową dwudziestkę tworzą wyłącznie przedsiębiorstwa produkcyjne:

- Branża motoryzacyjna – 5 przedsiębiorstw;
- Hutnicza – 3 przedsiębiorstwa;
- Chemiczna - 3 przedsiębiorstwa;
- Elektrotechnika i optyka - 3 przedsiębiorstwa;
- Budowa maszyn - 2 przedsiębiorstwa;
- Farmacja, Zbrojeniowa i Wydobywcza po 1 przedsiębiorstwie.

W Niemczech najważniejszymi gałęziami przemysłu są budowa samochodów, budowa maszyn, elektrotechnika i przemysł chemiczny. Jedyne w tych czterech branżach zatrudnionych jest niespełna 3 mln osób. Łatwo możemy zauważyć, że w Polsce mamy jeszcze wiele do zrobienia.

Szwecja, Niemcy, Dania i Finlandia to liderzy innowacji w Unii Europejskiej. Doganiają je Holandia, Luksemburg, Belgia, Wielka Brytania, Austria, Irlandia, Francja, Słowenia, Cypr i Estonia. Polska w opublikowanej przez Komisję Europejską (KE) tablicy wyników z 2013 r. w zakresie badań i innowacji zajmuje jedno z końcowych miejsc, razem Łotwą, Rumunią i Bułgarią. Polska, w porównaniu z zeszłorocznym rankingiem, spadła o jedno miejsce, do grupy najmniej innowacyjnych państw w Unii. Analityków niepokoi również ogólna tendencja, tj. pogłębianie się przepaści innowacyjnej między poszczególnymi państwami. — Kryzys gospodarczy negatywnie wpłynął na działalność innowacyjną w niektórych częściach Europy. «Inwestycje w innowacje mają zasadnicze znaczenie, jeżeli chcemy utrzymać naszą konkurencyjność w skali globalnej i przywrócić wzrost gospodarczy w Europie. Musimy zachęcać do przedsiębiorczości, gdyż MSP stały się główną siłą napędową innowacyjności» — komentuje Antonio Tajani, wiceprzewodniczący KE⁵.

Fachowcy uważają, że innowacyjne firmy, które chcą wzmocnić swoją pozycję na runku, muszą zrobić trzy najważniejsze rzeczy.

Po pierwsze muszą mieć liderów, którzy potrafią myśleć innowacyjnie. Zadanie najważniejsze to znalezienie takich ludzi, którzy potrafią, analizować, odkrywać, poznawać, eksperymentować, myśleć perspektywicznie, testować nowe pomysły i wypróbować nowe doświadczenia oraz wdrażać nowe pomysły, które często wydają się nierealne.

Badania prezesów Spółek pod względem innowacyjności wykazały, że prezesi firm silnych i znanych wykazali aż 88% predyspozycji w zakresie innowacyjności. Dla porównania, prezesi spółek średnich zdobyli zaledwie 62%. Prezesi firm z pierwszej grupy, poświęcili 31% swojego czasu na nowatorskie i innowacyjne pomysły, natomiast prezesi mniej innowacyjnych firm zaledwie 15% swego czasu poświęcili na nowe pomysły⁶.

Poświęcenie liderów nie wystarczy, aby stworzyć i utrzymać wysoki poziom innowacyjności. Jest to konieczne, ale niewystarczające, dla sukcesu przedsiębiorstwa. Drugi warunek to przełożenie innowacyjności liderów na zachowania, procesy i

filozofie przedsiębiorstwa. Zadaniem lidera jest więc zachęcenie, motywowanie do innowacyjnego myślenia innych, do tworzenia nowych pomysłów, musi on wyzwolić twórcze zdolności swoich pracowników. Przeciwnościem liderów innowacyjnych są wynalazcy, oni najczęściej nie dbają o budowanie umiejętności cudzych innowacji.

Trzecim ważnym warunkiem jest umiejętność wdrażania w życie innowacyjnych pomysłów.

Innowacyjne przedsiębiorstwa nie tylko poszukują nowych rozwiązań technologicznych, ale także szycją nowych rynków zbytu nowych możliwości zarobkowych.

Zgodnie z Dyrektywą 2004/17/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. i Ustawą o zamówieniach publicznych, obowiązek udzielania zamówień w tzw. procedurze unijnej, powstaje, gdy wartość zamówienia publicznego przekracza progi ustawowe. Zarówno polscy przedsiębiorcy mogą konkurować z zagranicznymi, jak i odwrotnie. Idea zamówień europejskich polega na tym, żeby dać równe szanse wszystkim przedsiębiorcom, niezależnie od tego, w jakim kraju prowadzą działalność. W wyścigu o publiczne pieniądze wygrać ma najlepszy, ten, który złoży najatrakcyjniejszą dla zamawiającego ofertę.

Jak w praktyce wygląda ten wyścig najlepiej można zaobserwować na podstawie danych statystycznych publikowanych w portalach zamówień publicznych. Poniżej przedstawiono dwie tabele zawierające liczbę zamówień udzielonych polskim wykonawcom na rynkach innych państw członkowskich UE i liczbę udzielonych zamówień przez polskich zamawiających wykonawcom zagranicznym.

Tab. 1. Liczba zamówień udzielonych polskim wykonawcom na rynkach innych państw członkowskich UE

Państwo	Liczba zamówień	Wartość w Euro
Belgia	1	17648840
Czechy	9	390884551
Dania	2	762272
Estonia	1	3 931528
Francja	3	2772876
Grecja	1	28 500
Litwa	3	5131413
Luksemburg	8	3613170
Łotwa	2	146378
Niemcy	8	34 043317
Rumunia	1	18218912
Szwecja	3	Brak danych
Wielka Brytania	2	Brak danych
Włochy	2	1733378
RAZEM	46	478.915.135

Źródło: Badania własne na podstawie www.uzp.gov.pl

Tab. 2. Liczba udzielonych zamówień przez polskich zamawiających wykonawcom zagranicznym

Państwo	Roboty budowlane	Wartość w zł	Dostawy	Wartość w zł	Usługi	Wartość w zł
Australia			1	12939750	1	1004900
Austria			12	22125592	1	8533173
Belgia			11	2481745		
Bułgaria					1	1520280
Chiny			1	105283		
Czechy	3	36445350	30	30713044	12	64814294
Cypr			1	18651775		
Dania					1	602415
Estonia			1	81 698		
Finlandia			4	20031110	1	2991136
Francja			18	26913175	6	23880877
Grecja	1	19555936				
Hiszpania	11	1855582244	3	669617329	8	13893670
Holandia			19	24877042	2	8905864
Irlandia	1	510892			2	5095027
Izrael					1	785127
Japonia			1	270000		
Kanada			2	714752		
Litwa			2	3356370		2114217
Łotwa			1	5027000		

Macedonia			1	916469		
Niemcy	7	1178254730	95	286683194	18	50764619
Norwegia			2	569647	3	9488304
Portugalia					2	42445232
Rosja			1	1314007	2	2075075
Słowacja	3	44943237	5	11738445		
Szwajcaria			44	645558630		
Szwecja			5	12691726		
Turcja			1	1981406		
Ukraina					1	47309
USA			19	53762591	6	12105162
Węgry					1	5500000
Wielka Brytania			122	19451967	13	39442226
Włochy	1	399724420	10	16498092	3	22664970
RAZEM	27	3.535.016.809	412	1.889.071.839	85	318.673.877

Źródło: Badania własne na podstawie www.uzp.gov.pl

Ogółem w 2012 roku polskie firmy wygrały 46 przetargów na europejskich rynkach, a w tym samym czasie polski rynek zamówień opanowało, aż 524 zagraniczne firmy. Polscy przedsiębiorcy zagranicą zarobili niespełna 480 tys. Euro, co daje mniej, niż 2 miliony złotych. W tym samym czasie zagraniczni przedsiębiorcy zarobili w Polsce 5,75 miliarda złotych. Powstaje pytanie, czy oferty zagranicznych firm, były bardziej atrakcyjne od rodzimych, czy nasi nie stawiali w szranki w walce o publiczną kasę?

Pod względem liczby zamówień, w pierwszej trójce znalazły się firmy z takich państw, jak:

1. Wielka Brytania – 135;
2. Niemcy – 120;
3. Czechy – 45.

Pod względem wartości zamówień, w pierwszej trójce znalazły się firmy z takich państw, jak;

1. Hiszpania – 2.539.093.243 zł;
2. Niemcy – 1.515.702.543 zł;
3. Szwajcaria – 645.558.630 zł.

Hiszpanie liczbowo uzyskali mało zamówień, ale były to zamówienia na roboty budowlane opiewające na duże kwoty. Niemcy uzyskali zamówienia we wszystkich trzech kategoriach, jednak najwyższe kwoty z zamówień na roboty budowlane. Natomiast Szwajcarzy uzyskali tylko 44 zamówienia w kategorii dostaw. A mimo to pozwoliło im się uplasować na trzecim miejscu. Angolicy uzyskali najwięcej zamówień, jednak ich wartość opiewała zaledwie na kwotę 58.894.193 zł.

Każdego roku prowadzone są rankingi najbardziej innowacyjnych przedsiębiorstw na świecie. Poniżej przedstawiam zwycięzców z ostatniego rankingu⁷.

Nike – producent odzieży i sprzętu sportowego - za kilka rewolucyjnych nowych produktów oraz za pazyskanie ogromnej rzeszy klientów.

Amazon - handel elektroniczny – za ogromne, wręcz rewolucyjne przyśpieszenie transakcji i szybkie pozyskanie nowych klientów. Zakupił nowe oprogramowanie za 775 milionów dolarów, dzięki temu czas transakcji (od zakupu do wysłania) został skrócony do 20 minut. Firma zwiększyła wydatki na inwestycje w stosunku do ubiegłego roku aż o 51, 5%, do prawie 1, 3 mld USD. Znacznie obniżono koszt przesyłki.

Square – za wprowadzenie nowoczesnych bezdotykowych czytników kart kredytowych, które przetwarzają ponad 10 mld dolarów transakcji rocznie.

Splunk – za stworzenie program do analizy i przetwarzania informacji, które analizują w krótkim czasie setki tysięcy informacji, wyrzycają te niepotrzebne, a te najważniejsze znajdują w ciągu kilku sekund. Spółka weszła na giełdę w ubiegłym roku i jest obecnie warta prawie 3 mld USD. Przychody spółki wzrosły o 70.000.000 dolarów w 2012 roku.

Fab – za zbudowanie internetowej sieci handlowej. Posiada ponad 10 mln członków, w 2012 uzyskała 150 milionów dolarów przychodów.

Uber - za nowoczesny system nawigacyjny wykorzystujący algorytmy i zaawansowane analizy danych pozycji samochodu, który na podstawie adresu znajduje najszybszą trasę.

Sproxil – za wielokrotnie nagradzany Sproxil Authentication, nową technologię, która umożliwia klientom sprawdzenie za pomocą swoich telefonów komórkowych, czy kupiony produkt jest oryginalny, bardzo pomocny w walce z fałszowaniem produktów.

Pinterest - portal społecznościowy jest obecnie jednym z najlepszych w USA i najczęściej odwiedzanych. Dwa razy więcej obrotu, niż na innych.

Safaricom – za zbudowanie w Kenii nowego systemu telekomunikacyjnego łączącego bezpośrednio lekarza i pacjenta. Za niewielką opłatą, łączy dzwoniących i lekarz udziela wskazówek niezbędnych do ratowania życia.

Target – handel internetowy – za przyspieszenie realizacji transakcji. Nowoczesne systemy informacji o produkcie, porównywanie cen i jakości.

Google – wyszukiwarka internetowa – nowe rozwiązania.

Zwycięzcy tego rankingu potwierdzają tylko fakt, że żyjemy obecnie w dobie społeczeństwa informacyjnego. Na 11 przedsiębiorstw, aż 10 jest związanych z branżą IT, w tym 5 związanych z handlem i 5 z usługami. Tylko jedna firma (Nike) zajmuje się produkcją. Wszystkie te firmy związane są z USA. Czy w innych potęgach gospodarczych (Chiny i Rosja) sprawa wygląda podobnie?

Poniżej 10 najlepszych na świecie najbardziej innowacyjnych przedsiębiorstw z Chinach⁷:

1. **Tencent** - chiński gigant internetowego pakietu społecznościowych wtyczek do tanich rozmów przez telefon, korzysta z niego aż 300 milionów Chińczyków. Połączenia są szybkie, dobrej jakości i bardzo tanie.
2. **Landwasher** – za zbudowanie technologii utylizacji fekaliów bez wody oraz wprowadzenie technologii oszczędnościowej w spluczkach do toalet. Zużywają 1/3 wody w stosunku do tradycyjnych. W Chinach 14 milionów ludzi korzysta z wychodków i cierpi na warunki sanitarne i z tym związane choroby.
3. **Goldwind Science & Technology Co** – trzecia co do wielkości na świecie firma, która projektuje i buduje urządzenia do energii wiatrowej (wiatraki).
4. **BGI** – prowadzi badania naukowe (zatrudnia ponad 1000 naukowców) nad żywnością genetycznie modyfikowaną.
5. **51Talk** – internetowa platforma do nauki języka angielskiego – za wprowadzenie wyszukiwarki, która umożliwi bezpośrednią rozmowę studentów z Chin z anglojęzycznymi opiekunami na Filipinach (ok. 10 zł/lekcja).
6. **Xiaomi Tech** – producent nowych smartfonów, parametry jak iPhone 5, ale kosztuje o połowę mniej. Tylko przez ostatnie miesiące 2012 roku sprzedano 7 mln sztuk nowych modeli, za 2 mln euro.
7. **Xi'an Longi Silicon Materials Co** - za dostarczanie energii słonecznej z wysokiej jakości mat krzemowych przy niskich kosztach produkcji.
8. **Jiayuan.com** - portal Radkowy, który stał się najbardziej popularnym miejscem online do podłączenia singli (ponad 50 mln użytkowników). Młodzi Chińczycy pragną przenieść się ze wsi do miasta, a największą szansę daje im poznanie partnera. W Chinach jest bardzo duży wskaźnik rozwodów, wiek zawieranych małżeństw rośnie, a tym asmy jest wielu potencjalnych użytkowników portalu.
9. **Trina Solar** – za przyspieszenie instalacji baterii słonecznej panelu. Cena baterii słonecznych spadła prawie 80% w ciągu ostatnich lat. Spowodowane to było nadmierną podażą. Trina produkuje tańsze (prawie o połowę), bardziej ekologiczne i łatwiejsze w montażu.
10. **Xindanwei** - za stworzenie nowego typu społeczności wzajemnie wspierającej się w tworzeniu nowych miejsc pracy dla twórców, szukaniu nowych pomysłów, pomocy w rozwoju i samo zatrudnieniu.

Jak widzimy w przypadku Chin także dominuje branża IT. Jednak jest wśród 10 najbardziej innowacyjnych firm, aż cztery firmy produkcyjne, w tym 3 produkujące urządzenia do ekologicznej energii.

A jak sprawa wygląda w Rosji, poniżej przedstawiono 10 najlepszych na świecie i najbardziej innowacyjnych przedsiębiorstw w Rosji⁸.

1. **OktoGo** – turystyka - portal, który umożliwi online rezerwację podróży, travel-line rezerwacja osiągnęła dochód 30.000.000 dolarów w 2012 roku, w porównaniu do 6 milionów dolarów w 2011 roku.
2. **Nginx** - wyszukiwarka internetowa – za serwer do gwiazd internetowych, umożliwia przeglądanie/ przeszukanie 76 milionów stron internetowych, jest jednym z głównych serwerów internetowych w Rosji.
3. **Skolkovo Foundation** – inkubator przedsiębiorczości – pomaga wdrażać nowe technologie, współpracuje z ponad 800 firmami, uczelniami. Celem fundacji jest wprowadzanie nowych technologii w kierunku rozwoju Rosji.
4. **Zingaya** – wtyczka do wykonywania połączeń telefonicznych, lecz bez telefonu a jedynie przez internet. W 2012 Zingaya przekroczyła 250.000 połączeń wykonanych za miesiąc, a ponad 1 mln minut rozmów routingu poprzez usługi.
5. **Bashneft** – technologia do bezpieczniejszego przepływu ropy naftowej w rurociągach. Korozja jest główną przyczyną awarii rurociągów naftowych. W 2012 roku, Bashneft zainwestował ponad 366 milionów dolarów w technologie, które w ciągu najbliższych pięciu lat, mają znacznie poprawić niezawodność rurociągu. W planie naprawa i wymiana prawie 800 kilometrów rur, pozwoli zaoszczędzić ponad 110.000 baryłek ropy.
6. **ZeptoLab** – za grę komputerową, rosyjski Rovio. Jego przebój Cut The Rope, został pobrany ponad 250 milionów razy.
7. **Venture Russian** – za stworzenie laboratorium innowacji, które umożliwia współpracy siedmiu rosyjskich funduszy (niektóre tworzone przez największych rosyjskich oligarchów gospodarczych) z 139 przedsiębiorstwami. Łączny kapitał inwestycyjny to 400 milionów dolarów.
8. **Vkontakte** - za pobicie rekordu Facebook w Rosji. Posiada ponad 195 milionów użytkowników. Faktycznie wzorowany na Facebooku, VKontakte sprytnie wykorzystała pomysł i stworzyła portal społecznościowy dla obywateli rosyjskojęzycznych, który w 2011 roku przyniósł w ponad 150 milionów dolarów zysku.
9. **Rusnano** – rządowa spółka akcyjna za wprowadzenie komercjalizacji nanotechnologii. Z 78 spółek wycenianych na ponad 5 mld dolarów, otworzyła w 2012 roku 16 fabryk.
10. **Topface** – internetowy portal Radkowy, ponad 45 milionów użytkowników. Wchodzi na rynek Chin, otwierając biura w Londynie oraz współpracuje z największym portalem społecznościowym w kraju, VKontakte.

Jak widzimy w Rosji także dominuje wśród najbardziej innowacyjnych firm branża IT - 5 firm, usługi 2 firmy i co jest dużym zaskoczeniem, aż 3 w zakresie B+R. Brak natomiast w czołówce firm produkcyjnych.

Czy możemy się dziwić tak wielkiej ekspansji IT? Zapewne nie, wszak za główny czynnik rozwoju w epoce postindustrialnej uważa się technologie informatyczne, których ogromna dynamika jest podstawą niezwykle szybkiego postępu we wszystkich dziedzinach działalności ludzkiej. Na istotę SI (społeczeństw informacyjnego) składają się dwa czynniki: powszechny dostęp do

informacji i poziom technologii informatycznych⁹. Niewątpliwie informatyzacja jest czynnikiem rozwoju przedsiębiorczości, można podać wiele przykładów zastosowania technologii informatycznych w przedsiębiorczości, jednak trzeba pamiętać, że nie jest to czynnik jedyny. Mówiąc o innowacyjności przedsiębiorstw trzeba zwracać uwagę nie tylko na IT, ale przede wszystkim wdrażanie nowych technologii i rozwiązań przyjaznych człowiekowi i środowisku. Trzeba koniecznie dążyć do zwiększania produkcji, bowiem to innowacyjne przedsiębiorstwa produkcyjne są motorem rozwoju gospodarczego. To one dają największe zatrudnienie, to one mają największy udział w tworzeniu PKB. Najpierw była produkcja, handel i usługi mają charakter wtórny. Państwo, które o tej prostej zasadzie zapomni nie ma co marzyć o rozwoju, dobrobycie, etc.

Amerykański socjolog Daniel Bell zauważył, że rządy państw narodowych są dziś «zbyt małe, by radzić sobie z wielkimi wyzwaniem», jak globalna konkurencja gospodarcza czy zniszczenie środowiska, ale «zbyt wielkie, by radzić sobie z małymi sprawami», kwestiami dotyczącymi poszczególnych miast czy regionów¹⁰. Rządy mają na przykład niewielką władzę nad potężnymi korporacjami, głównymi aktorami światowej sceny gospodarczej. Być może to jest odpowiedź, na pytanie, dlaczego polityka gospodarcza państwa nie jest w stanie pobudzać rodzime firmy do rozwoju.

Streszczenie

W publikacji zatytułowanej «Innowacyjne przedsiębiorstwa – motorem rozwoju gospodarczego kraju» autor obarcza odpowiedzialnością polityków za niedostateczne wspieranie rozwoju rodzimych przedsiębiorstw. Wiele państw, nie tylko Europy ale i z różnych części świata dopada obecnie kryzys gospodarczy. Rosnące bezrobocie, mniejszy popyt na towary, to tylko niektóre oblicza tego kryzysu. Poprzez wstępną analizę sytuacji polityczno-gospodarczej w Polsce, autor stara się wskazać na problem, który w podobnym stopniu dotyczy innych państw. Problemem tym jest zanikanie branży produkcyjnej. Jest coraz mniej przedsiębiorstw produkcyjnych, a coraz firm więcej handlowych oraz świadczących usługi, głównie w branży IT. Chociaż są i dobre przykłady, np. gospodarka Niemiec. W pierwszej dwudziestce największych przedsiębiorstw niemieckich wszystkie są z branży produkcyjnej. Autor prześledził ranking największych i najbardziej innowacyjnych firm z USA, Chin i Rosji. Ranking ten potwierdza postawioną na wstępie tezę. Innowacji w produkcji prawie nie ma. Dominuje branża IT. Analityków niepokoi również ogólna tendencja, tj. pogłębianie się przepaści innowacyjnej między poszczególnymi państwami. Kryzys gospodarczy negatywnie wpłynął na działalność innowacyjną w niektórych częściach Europy. Państwa, które chcą utrzymać wzrost gospodarczy muszą zachęcać przedsiębiorców do innowacyjności. Firmy, które chcą wzmocnić swoją pozycję na runku, muszą znaleźć liderów, którzy potrafią myśleć innowacyjnie. Zadaniem liderów jest zachęcenie i motywowanie do innowacyjnego myślenia innych oraz wdrażania w życie innowacyjnych pomysłów. Innowacyjne przedsiębiorstwa nie tylko poszukują nowych rozwiązań technologicznych, ale także szukają nowych rynków zbytu nowych możliwości zarobkowych. Autor przedstawił bardzo ciekawe dane statystyczne, które obrazują aktywność przedsiębiorców z różnych państw w wyścigu o publiczne pieniądze. Pod względem liczby uzyskanych zamówień, w pierwszej trójce znalazły się firmy z takich państw, jak: Wielka Brytania, Niemcy i Czechy. Pod względem wartości zamówień, w pierwszej trójce znalazły się firmy z takich państw, jak: Hiszpania, Niemcy i Szwajcaria. W rankingu najbardziej innowacyjnych przedsiębiorstw na świecie, na pierwszym miejscu uplasowała się **Nike** – For a pair of revolutionary new products and a culture of true believers. Kolejne miejsca zajęły **Amazon** - For speeding up the delivery of change and **Square** - For spreading the mobile payments revolution.

Nieco pesymistyczne zakończenie stwierdzeniem, że rządy państw nie radzą sobie z globalną konkurencją gospodarczą.

Summary

In the publication entitled «Innovative companies - the engine of economic development,» the author blame politicians for not supporting the development of domestic enterprises enough. Nowadays most of the countries around the world face an economic crisis. Just a few visible sights of that are increasing unemployment rate and reducing demand for goods. Through an introductory analysis of political and economic situation in Poland, the author tries to raise an issue which is clearly visible in other countries. The problem we should tackle with is the decline of manufacturing. Nowadays, there are fewer manufacturing companies, still more and more commercial firms and service providers, mainly in the IT industry. Although they are good examples, such as the economy of Germany. The top twenty companies in Germany are all of the manufacturing industry. Author traces the ranking of the largest and most innovative companies from the U.S., China and Russia. This ranking confirms the initial thesis. There is almost no innovation in the production. The IT industry dominates. Analysts are also concerned about the general trend, deepening innovation gap between countries. Countries which want to maintain economic growth must encourage entrepreneurs to be innovate. Companies which want to strengthen their position in the market, must find leaders who can think innovatively. The task for leaders is to encourage and motivate others to innovative thinking and implementation of innovative ideas. Innovative companies not only are looking for a new technological solutions, but also for a new markets and new income opportunities. The author presented some interesting statistics that reflect the activity of entrepreneurs from different countries in the race for public money. Companies from Great Britain, Germany and Czech Republic received the biggest number of orders. In terms of values of the orders, the top three were the companies from Spain, Germany and Switzerland. In the ranking of the most innovative companies around the world, the first place went to Nike - for a pair of revolutionary new products and a culture of True Believers, followed by Amazon - for speeding up the delivery of change and Square - for spreading the mobile payments revolution.

At the end, pessimistic conclusion by saying that governments can not cope with the global economic competition.

1. Todd Buell, German Unemployment, Retail Sales Rise, The Wall Street Journal , March 28, 2013.
2. http://www.newseria.pl/news/samar_w_tym_roku_polacy,p295350661, 2013-03-27.
3. Zbigniew R. Wierzbicki, Niepodjęte wyzwania i zmarnowane szanse, Kurier Finansowy, nr 1/2013, s. 6.
4. Dariusz Filar, Namiary na Polski Hit, Kurier Finansowy, Nr 1/13, s. 27.
5. Anna Bełcik, Kryzys gospodarczy nie powstrzymał wzrostu innowacyjności w Unii Europejskiej. Zwiększył natomiast przepaść między państwami, Puls Biznesu, 2013-03-27.
6. Hal Gregersen, Jeff Dyer, How Innovative Leaders Maintain Their Edge, Forbes, Nr 9/2012 (05.09.2012).
7. The World's Top 10 Most Innovative Companies 2013, <http://www.fastcompany.com/section/most-innovative-companies-2013> (27.03.2013).
8. The World's Top 10 Most Innovative Companies in China , <http://www.fastcompany.com/most-innovative-companies/2013/industry/china> (27.03.2013).
9. The World's Top 10 Most Innovative Companies in Russia, <http://www.fastcompany.com/most-innovative-companies/2013/industry/russia> (27.03.2013).
10. Bogdan Ney, Społeczeństwo informacyjne a przedsiębiorczość, [w:] Z. Stachowiak, Produkt regionalny a przedsiębiorczość i innowacyjność przedsiębiorstw w warunkach «nowej gospodarki», Wydaw. WSFiZ, Siedlce 2006 r., s.12.
11. M. Jarosz, «Władza, Przywileje, Korupcja», PWN, Warszawa 2004, s. 245.

BIBLIOGRAFIA:

1. Anna Bełcik, *Kryzys gospodarczy nie powstrzymał wzrostu innowacyjności w Unii Europejskiej. Zwiększył natomiast przepaść między państwami*, Puls Biznesu, 2013-03-27.
2. Todd Buell, German Unemployment, Retail Sales Rise, The Wall Street Journal, March 28/2013.
3. Dariusz Filar, *Namiary na Polski Hit*, Kurier Finansowy, Nr 1/13.
Hal Gregersen, Jeff Dyer, How Innovative Leaders Maintain Their Edge, Forbes, Nr 9/2012.
Maria Jarosz, «Władza, Przywileje, Korupcja», PWN, Warszawa 2004.
Zbigniew R. Wierzbicki, Niepodjęte wyzwania i zmarnowane szanse, Kurier Finansowy, nr 1/2013.

Почко Е.О.

Брестский государственный технический университет,
г.Брест, Республика Беларусь
thepochkos@gmail.com

ИССЛЕДОВАНИЕ ФОРМ ОТКРЫТЫХ ИННОВАЦИЙ

Ключевой характеристикой в области инноваций является тенденция к увеличению сотрудничества, которое проявляется в различных формах: сотрудничество в области научных публикаций (так порядка 22% всех рецензируемых статей написаны в международном соавторстве, что в 3 раза выше чем 20 лет назад и порядка 40 % статей написаны в национальном соавторстве), аутсорсинг НИОКР, совместные патентные заявки и т.д.

В последнее время в литературе, посвященной инновациям, все чаще обсуждается феномен «открытых инноваций». Этот термин ввел в научный оборот Генри Чесбро в своей книге «Open Innovation: The New Imperative for Creating and Profiting from Technology» (2003).

Он определяет открытые инновации как «Использование целенаправленных притоков и оттоков знаний с целью ускорить внутренние инновации и расширять рынки для внешнего применения инноваций, соответственно».

Первый процесс называется входящими, а второй исходящими открытыми инновациями. Открытые инновации обычно противопоставляются закрытым, которые предполагают, что компании самостоятельно генерируют идеи инноваций, а затем разрабатывают, развивают, размещают на рынке, распространяют, обслуживают, финансируют и поддерживают их.

В действительности, не так много фирм придерживается полностью закрытого инновационного подхода, множество инноваторов внутри и за пределами инновационной арены считают необходимым сделать инновационный процесс более открытым. Усилившейся за последнее десятилетие процесс глобализации мировой экономики стимулировал рост сотрудничества в области инноваций и сделал инновационную среду более открытой.

Все чаще компаний, как говорят, осуществляют инновации «открыто» путем включения в инновационный процесс клиентов, поставщиков, конкурентов, университетов, научно-исследовательских институтов и др., и полагаются на внешние идеи для новых продуктов и бизнес-процессов. В бизнес-литературе также описывается феномен «краудсорсинга», (англ. crowdsourcing, crowd — «толпа» и sourcing — «использование ресурсов») — передача определенных производственных функций неопределенному кругу лиц. Решение общественно значимых задач силами множества добровольцев, часто координирующих при этом свою деятельность с помощью информационных технологий.

В то время как в аутсорсинге работа отсылается за пределы компетенции компании профессиональным исполнителям за определенное вознаграждение, в «краудсорсинге» эти же виды работ выполняются безвозмездно. Всю необходимую